

[C. C. Heilesen.]

Mands Embede, i dette Embede er han ukrænkelig, og til dette Embede er han viet. En Dommer er ikke en Embedsmand, der kommer og gaar — eller lader en Stedfortræder komme og gaa.“

Det er utvivlsomt ogsaa ud fra de samme Grundtanker, Goos som Ordfører for Udvalget i Udvalgsbetænkningen af 23. Marts 1908 foreslog de Bestemmelser om Begrænsning i Adgangen til Konstitution i Dommerembeder, man nu vil ændre, som noget, der stemmede med Grundsætningerne i Grundlovens Retsplejetanker, som noget, der var saa selvfølgelig, at det ingen særlig Begrundelse behøvede; den længste Tid, hvori der overhovedet, bortset fra Sygdomstilfælde, som alle maa bøje sig for, burde kunne være Tale om Konstitution i et Dommerembede, var eet Aar.

Begge Ting har ved gentagne Afstemninger enstemmigt givet Udtryk for det samme. Tre Gange stadfæstedes en af Rigsdagen vedtagen Lovregel herom, nemlig ved Retsplejelovene af 16. Juni 1908, 26. Marts 1909 og 11. April 1916. Og første Gang Retsplejeloven ikke passer dem, der har den øjeblikkelige politiske Magt i Landet, vil man nu fravige denne Regel, der gentagne Gange enstemmigt er vedtaget i begge Rigsdagens Ting, denne Lovregel, der tre Gange er optaget i en af Kongen stadfæstet og af Rigsdagen enstemmigt vedtagen Lov. Jeg for mit Vedkommende følger mig overbevist om, at det store Flertal af dem, der arbejder i Retsplejens Tjeneste, og hvem dens Tary ligger varmt paa Hjerte, af rent principielle Grunde ser paa det, man nu fra Rigsdagens Side er i Færd med at foretage sig, med den største Beklagelse.

Men, har man sagt, selv om nu disse Betragtninger fra et rent Retsplejesynspunkt er rigtige, kræver andre vigtigere Statshensyn, at man ikke afskærer sig fra at kunne faa Dommere til at overtage Justitsministerens Embede. Og herved kommer jeg altsaa over til det andet Led af min Undersøgelse, nemlig til Undersøgelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt andre Statshensyn maa siges at kunne føre til Forandring af det Resultat, man utvivlsomt fra et rent Retsplejesynspunkt maa komme til.

Overfor dem, der vil hævde, at Hensynet til at faa Dommere til at beklæde Justitsministerembedet maa føre til, at man fraviger det, som fra et Retsplejesynspunkt utvivlsomt er det mest anbe-

falelsesværdige — det, som ogsaa Folketinget enstemmigt udtalte sig for i 1902, da Kampen om Retsplejereformens Tanker endnu var frisk her i Tinget, nemlig at Dommeren bør blive i sit Embede, at Dommeren ikke gerne bør blande sig i den politiske Kamp —, at der er andre Statshensyn, der er vigtigere end Retsplejehensynet, og som altsaa maa føre til, at det, man maa hævde fra et Retsplejesynspunkt, maa vige for andre Statshensyn, vil jeg sige, at det i hvert Fald ikke tidligere har været umuligt at faa en fremragende Dommer til at overtage Justitsministerstillingen uden at gøre Brud paa anerkendte Retsplejegrundsætninger.

Da Klein den 1. Juli 1872 blev Justitsminister i Ministeriet Holstein, fordi Krieger efter Fengers Afgang ombyttede Justitsministeriet med Finansministeriet, var Ministerstillingen ikke synderlig sikrere, end den er i Dag. Klein havde da siden 1. Januar 1862 været Sø- og Handelsrettens første Formand og egentlige Organisator. H. Wulff har i sin i 1882 udkomne Bog om den danske Rigsdag mange rosende Ord om Klein som Justitsminister, men, siger han:

„i een Henseende var hans Optagelse i Regeringen uheldig, idet den tog ham bort fra en Plads, hvor han gjorde Nytte som ingen anden.“

Og senere siger Wulff:

„Fra alle Sider lyder de mest ubetingede Lovtaler over hans Ledelse af Sø- og Handelsretten, og det var et uerstatteligt Tab for den, da han droges bort fra den for at blive Justitsminister.“

Kleins Virksomhed som Justitsminister blev ikke af særlig lang Varighed, thi skønt han ved Ministeriet Holsteins Afgang den 14. Juli 1874 gik over i Ministeriet Fønnesbech, traadte han sammen med dette tilbage allerede den 11. Juni 1875, hvilket altsaa viser, som jeg siger, at den Gang var — saadan som ogsaa alle, der husker de politiske Forhold fra de Aar, ved — Ministerstillingen ikke synderlig sikrere, end den er i Dag. Et Par Aar senere, i 1877, blev Klein Dommer i Højesteret med Anciennet fra 1871; men der foreligger aldeles intet om, at man har tænkt sig, at man kunde holde hans Embede som Formand i Sø- og Handelsretten besat ved Konstitution, medens han var Minister, og det skønt Klein fra alle Sider betegnes som uerstattelig i Embedet som Formand i Sø- og Handelsretten og var Sø- og Handelsrettens Organisator.

Paa den Tid, da Ministerstillingen